

ELS ELOIS

2023

BERGA, 22 I 23 DE JULIOL

Ajuntament
de Berga

JUNTA
CONSERVADORA
D'ELS ELOIS

Text: Jordi Royo i Isach

Fons fotogràfic: Carreres- Vilà; Josep Cuberes;
Josep Deseures i família Royo- Isach.

Disseny i maquetació: Lluís Ràfols Ribas

Edita: Excm. Ajuntament de Berga

Nota: prohibida la reproducció total o parcial del text, fotografies, coberta i disseny sense l'autorització expressa dels autors, de l'Ajuntament de Berga i de la Junta Conservadora d'Els Elois.

PÒRTIC

Durant les darreres dècades s'ha treballat durament per obrir pas als cotxes als carrerons del Barri Vell. S'han escantonat cases, s'han substituït esglaons per rampes costerudes, s'han col·locat rètols de trànsit per assenyalar els perills del pas, i molts retrovisors han caigut pel camí. Quan, finalment, els conductors de vehicles de motor han aconseguit arribar als racons més recòndits de l'antiga vila, hi han trobat portals adovellats, bigues imponents de vuit metres de llarg i murs fets amb tones de tàpia i pedra tallada. Com pot ser?

Evidentment, la Berga vella no va ser dissenyada pensant en el trànsit rodat i no va ser construïda amb l'ajuda de combustibles fòssils. I és que, fins fa quatre dies, el transport era el deure dels traginers amb els seus rucs, mules i cavalls. Cada cop són menys els berguedans que recorden haver vist aquests animals transportant mercaderies i viatgers, llaurant camps o batent a l'era. Ara, amb la mecanització i la urbanització de la vida, perilla que els veiem com un caprici, com uns éssers que només serveixen per a l'entreteniment.

A Berga, però, tenim la sort d'haver mantingut vius molts tresors que s'han perdut a les grans metròpolis, i un n'és la Festa d'Els Elois — la gran diada dels traginers —. Aprofitem aquesta data per recordar la gran importància dels animals de ferradura i tot el que han contribuït a Berga i a la nostra civilització.

Equip de Govern de l'Ajuntament de Berga

Ajuntament
de Berga

**BERGA
ABANS DELS
VEHICLES A
MOTOR:
UNA
BREVÍSSIMA
MIRADA**

Reproduïm a continuació part del text publicat l'any 1985 per en Joan Martí (1):

“A l'any 1930, al Berguedà hi havia 40.365 habitants i al Bages 84.341. Les dues comarques havien tingut un creixement demogràfic molt superior a la mitjana catalana i espanyola.

El creixement venia d'un fet clau: aquestes comarques s'avançaven en la introducció de millores a la indústria tèxtil. Al Berguedà aquest progrés es manifesta des del segle XVIII... Des de 1802 fins a 1923, el cens augmentava amb 59 fàbriques. Això feia que Berga fos, al voltant d'aquesta època, el primer nucli cotoner de Catalunya, després de Barcelona.

L'activitat industrial del segle XIX va permetre que es desenvolupessin les comunicacions, malgrat que la situació geogràfica de la comarca no era la més idònia per a gaudir de bones comunicacions. Tanmateix, la progressió de la indústria tèxtil, la modernització de l'agricultura, la mineria i el comerç i la fusta dels boscos va permetre la creació d'una xarxa de camins i carreteres adequada a les necessitats d'aleshores, a la vegada que tingué lloc el naixement del ferrocarril.

El 20 de setembre de l'any 1864 arribà per primera vegada a Berga un cotxe de passatgers, destinat al servei públic. L'any 1900, els germans Valentí, Candi, Pere i Vicenç Sallés feren el servei entre Berga i Manresa. El trajecte es realitzava amb uns cotxes tirats per quatre cavalls i es dividia en tres trams: de Berga a Puig-Reig, d'aquesta població a Sallent i de Sallent a Manresa. El canvi de cavalls es feia o bé a Puig-Reig o bé a Sallent.

L'any 1913 els germans Pere i Climent Sallés se separaren i formaren una societat pròpia cadascun d'ells per fer el mateix servei, el que anava de Vilada a Berga. Aquesta competència fou positiva per als usuaris que veieren com el preu del viatge que, en un principi, era de dos rals, va passar a valdre'n un. Però la rivalitat arribà a uns límits escandalosos i mentre un d'ells ofería el trajecte de franc, l'altre encara donava esmorzar de propina...

Pere Elies s'adjudicà l'any 1916, en pública subhasta, el transport del correu de l'estació d'Olvan, la qual cosa va permetre un nou pas en el camí de la modernització del transport públic.

A Barcelona, Pere Elies comprà un cotxe, per fer el servei. La incorporació de Guillem Vigo a la societat va permetre encetar el trajecte regular entre Berga i Barcelona amb un Hispano-Suiza de sis places. En aquest mateix temps, Guillem Vigo i Benet Cuberes compraren les tartanes de Pere Sallés i continuaren fent el servei entre Berga i Gironella i de Vilada a Berga.

A finals dels anys trenta hi havia molta autarquia i es feien molts serveis sense autorització. Només cal dir que l'any 1926 encara hi havia transport públic al Berguedà que es realitzava amb tartanes i cavalls...”.

BERGA, ELOIS I RECORDS: UN VIATGE A LA INFANTESA

Amb l'objectiu d'aprofundir en el coneixement de com era Berga i Els Elois, hem tingut el goig i el plaer d'escoltar i de conversar amb una colla de berguedanes i berguedans de pedra picada, tots ells Elois, per tal que ens oferissin els seus records més reculats. Aquí us els presentem:

JOSEP CASELLES I CANAL

BERGA,

22 DE DESEMBRE DE 1936

Professional del tèxtil, venia d'una família de minaires.

CONXITA MIRÓ I ALSINA

BERGA,

9 DE DESEMBRE DE 1938

De professió cosidora, el seu pare era treballador de l'extingit Banco Español de Crédito.

ANTONI VILÀ I TORNER

BERGA,

13 DE MARÇ DE 1940

Professional del comerç, la seva família eren paletes.

JAUME FARGUELL I SITGES

BARCELONA,

12 DE MAIG DE 1936

Advocat de professió, el seu pare fou mestre.

JOAN SABATA I PONS

BERGA,

29 DE JULIOL DE 1927

Mecànic d'ofici, la seva família eren pagesos.

JORDI ISACH I PONS

BERGA,

28 D'AGOST DE 1932

Mecànic de vehicles de motor, la seva família venia del tèxtil.

JOSEP FREIXA NYACO

BERGA,

24 DE JUNY DE 1936

Treballador del tèxtil, venia d'una família de mecànics i xofers de carros i tartanes.

**JOSEP CARRERES I
BALAGUER**

BERGA,

23 D'OCTUBRE DE 1936

De professió vidriaire, venia d'una família dedicada al comerç.

SERAFINA VILÀ I BADIA

BERGA,

7 DE GENER DE 1943

Es dedicava al comerç, venia d'una família de paletes.

RAMONA PONS I FERRER

BERGA,

16 DE GENER DE 1938

Professional del comerç, el seu pare es dedicava al tràfic d'animals de ramat.

**JORDI MASSANES I
ALBERÓ**

BERGA,

29 DE JUNY DE 1931

D'ofici talabarder (guarniments cavalcadures), era l'ofici familiar.

JOSEP CUBERES I GRAELLS

BERGA,

2 DE MARÇ DE 1950

D'ofici transportista, és hereu d'una família i d'una empresa de transport que ha superat els 105 anys d'història.

Atesa l'extensió de les converses i les lògiques limitacions del programa de mà, hem seleccionat i reduït les respostes. Tant de bo no haguem desvirtuat la seva intenció. En tot cas, en demanem disculpes a l'avançada.

QUINS RECORDS TENIU DE LA BERGA DE LA VOSTRA INFANTESA? COM EREN LES PERSONES, ELS BARRIS, LES FEINES, ELS JOCS... COM ÉREU ELS INFANTS?

JOSEP CASELLES: Recordo la meua infantesa molt feliç. Jugàvem els nens i les nenes al carrer sense entrebancs. No hi havia res a envejar a ningú, perquè ningú no tenia res... A la majoria dels pisos no hi havia aigua corrent; tothom anava a la font pública més propera. Les comunes (els serveis) no eren pas a dins les cases, sinó al terrat o als patis. Moltes cases tenien un pou sèptic que feia les funcions de clavegueram.

JOSEP FREIXA: Jo, els jocs que recordo més són "a cuca amagar", a saltar a la corda, a les "agulles maques", a bales i a "patacots".

També recordo els carros amb ruquets, o matxos, que portaven carn, llet... En "Benet dels sacs" tenia un carro que anava a les obres i el carregava de sorres.

El pare de l'Andreu Planes, per Corpus, repartia les branques d'avellaner per guarnir les botigues, les cases i la Processó. Eren les mateixes branques que servien per esvanir les espurnes dels fuets a la plaça quan fèiem La Patum.

RAMONA PONS: Recordo que els diumenges anàvem a berenar a l'Obaga i pujàvem i baixàvem cantant. Érem feliços. Cal tenir en compte que, qui més qui menys, tothom treballava o

bé a les fabriques tèxtils, a les mines, a les botigues... hi havia molts tallers d'oficis... Tothom, de mica en mica, i a força de treballar, anava prosperant...

TONI VILÀ: Doncs jo recordo molt bé el "Cecília", l'enterramorts (el pare d'en Jordi Ferran), que tenia un caruatge preciós que tirava un sol cavall, el Moro. El Cecília, quan arribava al cementiri, el desfermava i el cavall tornava sol a casa; el punyeter, però, feia algunes paradetes de tornada (algunes botigues li donaven una pastanaga). Quan pujava el cavall del Cecília, tots sabíem que aleshores hi havia un enterrament.

JOSEP CARRERES: De petits érem feliços. També recordo els carrers, que no eren asfaltats i estaven plens de merda, entre d'altres, a causa del nombrós bestiar que hi passava. El fet que els traguers fossin tan aspres i malparlats era, en la majoria dels casos, una conseqüència de l'ofici. Imagina't un carro molt carregat tirat per dos o quatre cavalls i que ha de salvar una pujada dreta com la de la plaça de les Fonts a la plaça de Sant Joan, o bé la de la "Remunta" (la pujada de davant del Teatre Municipal). Es tractava que els matxos no s'aturessin a mitja pujada, perquè, aleshores, tornar-los a fer rutllar era molt difícil. Per això s'acompa-

nyaven de la tralla i d'un repertori extraordinari d'improperis (alguns d'ells, extremadament llargs i cargolats).

JAUME FARGUELL: A la Berga de la meua infantesa, recordo que el carrer Major era molt important, era l'ànima de la ciutat. Hi havia moltes botigues i els cinemes. Donar volts al carrer Major era una part de la vida!

Fins i tot hi havia una cançó ("De Cal Ojo a Cal Cardona") la lletra de la qual començava dient: "...Que bonic és el passar i contemplar les dones passejar de Cal Ojo a Cal Cardona...". També recordo alguns personatges molt singulars: en "Jipic", el "Noi Escabellat", "el Panxa de Llauna", el "Janacoi"... En el cas del Janacoi, sempre arribava el darrer, a la "Corrida", amb el seu

ruquet. Tothom l'aplaudia molt. Eren persones, en especial el Janacoi, que vivien d'una forma molt humil. Els pintors del Cau d'Art li donaven roba i menjar. De renom li deien Janacoi perquè molt freqüentment reiterava l'expressió "coi" en les seves frases.

Cal dir que la societat d'aleshores era més integradora amb les persones que podien estar afectades per alguna discapacitat. Funcionàvem més com a poble.

JORDI ISACH: En la meua infantesa, la gent era molt bona gent. Dormíem amb la porta oberta i no teníem por de res. Ens ajudàvem els uns als altres. També hi havia molta més misèria. A la guerra i a la postguerra, qui més qui menys, tothom va passar gana... Quan

els temps varen millorar, menjàvem escudella tota la setmana i el diumenge arròs. Recordo que hi havia el carro de les escombraries, el de la carn, el dels morts i el del metge Comelles, que va ser dels primers a tenir cotxe.

SERAFINA VILÀ: Abans de la guerra, i també després, hi havia el costum de trobar-se els veïns als carrers de cada barri i fer tertúlies a la fresca, sobretot des del temps del Corpus i fins passat els bolets...

Crec que aquesta tradició tan secular i que agermanava els veïns es va acabar quan va arribar la televisió.

JOSEP CUBERES: El meu besavi era baster, i també el meu avi (Benet Cuberes), que tenia 33 muls i 14 cavalls. Tenien cotxes de passatgers, tartanes, carros i transportaven material

com la llana. Del 1910 al 1920, hi havia diversos transports tirats per cavalls que feien les rutes de Berga cap a Vilada, Borredà, la Colònia Rosal, Olvan, Avià i Gironella.

Habitualment, a les tartanes hi anaven quatre passatgers (n'hi havia de més grans) i eren tirades per dos cavalls.

JORDI MASSANES: El Carrilet parava a Cal Rosal, aleshores els "viatjants" (nom popular que rebien els comercials que d'una forma itinerant es desplaçaven a vendre els seus productes arreu de Catalunya), quan venien a vendre a Berga, havien de pujar a peu carregats amb les maletes des de l'estació del Carrilet. Aleshores, el Peret de Graugés i el Candi Sallés varen decidir fer-se la competència amb un negoci de transport: van posar en funcionament tartanes per anar a buscar

els viatjants. El primer viatjant que arribava a Berga venia molt producte i el darrer molt poc; per tant, les tartanes pujaven al galop. Tots volien arribar els primers. La competència era tan ferotge que varen anar rebaixant els preus del trajecte fins que van arribar a pujar els viatjants de franc i, fins i tot, els donaven esmorzar (paraven a la Fonda de Cal Sora)...

També recordo que, on ara hi ha la benzinera del passeig de la Pau, hi havia la serradora de "Ca l'Antic", on serraven la fusta que els carros baixaven de la Mina. En feien caixes i embalatges i les venien a València per encaixar les taronges. Arrossegant la fusta tallada als boscos i transportar-la fins a la serradora ho feien els animals de tir. Aquests matxos, 7 o 8 d'abast, anaven lligats uns darrere els altres. Sortien a les 4 o les 5 del matí de la serradora cap a la Mina. Els posaven un fanalet, perquè era fosc, sobretot a l'hivern, i marxaven perfectament sols fins a arribar a la Mina; mentrestant, el carreter dormia dalt del carro... Alguns "bretolers" es divertien quan els carros arribaven al Revolt dels Oms, allà giraven els matxos i els tornaven a encarar cap a la serradora. La gràcia estava a girar-los sense que el carreter es despertés. Un cop tornaven a arribar al punt de partida, el carreter, bo i despert, s'encenia com un foc mentre els altres es "tronxaven" de riure...

JOAN SABATA: Doncs jo coincideixo que a la nostra infantesa érem feliços, però també molt inconscients. Acabada la guerra, als anys 40 del segle passat, jo i els meus amics ja no érem nens, teníem cap a 13, 14 o 15 anys. No només jugàvem a bales i a patacots, també anàvem a robar fruita, perquè

el menjar era escàs. Sovint anàvem a jugar a la Serra de Casa en Ponç, on hi havia trinxeres de la guerra. Hi trobàvem bales, estris i bombes per esclatar, i ens entreteníem a desactivar-les. Hi havia qui hi tenia molta traça, però també hi va haver nois que els varen esclatar a les mans, amb resultat de greus lesions i fins de mort. Però, aleshores, la vida no estava tan valorada com ara i, havent conviscut amb la guerra, tots havíem après a jugar amb la mort.

En una ocasió vàrem trobar un soldat mig desenterrat que, per la roba i la faisó, ens va semblar que era àrab. Aleshores, a en Marc Sitges se li va acudir que li faria molta il·lusió tenir un crani a casa seva, i així fou com, sense pensar-ho dues vegades, vàrem anar a buscar un ganivet de dimensions considerables i li vàrem tallar el cap. Ens vam emportar la testa a uns baixos que tenien la família del Marc i, per tal de descarnar la calavera, la vàrem posar dins d'una palangana i la vàrem inundar de lleixiu i sulfurant perquè es fongués la carn. Al cap d'un xic vàrem haver de sortir tots a corre-cuita d'allí perquè ens ofegàvem amb els àcids i amb la fortor que es va aixecar.

Un cop assabentada la mare d'en Marc, que era una dona molt respectada, ens va renyar i, dissimuladament, va fer per maneres de fer desaparèixer aquella testa. Concretament, la va embolicar, en va fer un paquet i, sense que ningú ho veiés ni en sabés res, la va anar a tirar al canal.

Així érem els nois de la postguerra: feliços i alhora infeliços per no dir directament que no teníem res al cap...

QUIN ÉS PRIMER RECORD QUE US VE A LA MEMÒRIA RELACIONAT AMB ELS ELOIS?

JOSEP FREIXA: Pels Elois i les fires, no tant per La Patum, recordo que venien a Berga uns saltimbanquis amb uns carros —ara en diríem joglars, aleshores en dèiem gitanos— que feien ballar un os que anava encadenat amb una argolla al nas i també feien enfilear una cabra dalt d'una escala. El pintor De Soto havia fet moltes pintures en què feia sortir el carro amb els gitanos. Als ulls dels nens, quan arribaven aquestes atraccions, era festa grossa.

En la meua infantesa i joventut no fèiem vacances, així que arribat el bon temps anàvem a berenar i a passar la tarda, o el dia, a la Font Freda, la Font de l'Alou, la del Carot, a l'Obaga... (2)

Arribats Els Elois i després de la Corrida, anàvem a fer una fontada sota de la Font Negra. Allà, invariablement, hi havia un acordió, berenar i ballaruga. També hi solien ballar els balladors del Ballet de Déu (o de l'Adéu); recordo haver-hi vist ballar la “Gasolana” i en Peretà.

TONI VILÀ: La Gasolana era una dona remeiera. Feia remeis naturals, pomades, potingues i curava “l'espatllat” (3). Aleshores els remeis eren caso-

lans. Hi havia molts “curanderos” i pocs metges. I, globalment, la gent tenia més fe amb els curanderos. La Gasolana, quan ballava el Ballet de Déu, anava més endiumenjada, la roba de cada dia era més humil. Venia cacauets als cinemes i també feia de dida (donava el pit, alletava infants que ho necessitaven).

JOAN SABATA: La Gasolana també feia fregues i pegats i remeis d'herbes (l'Anna, la filla del Sr. Joan Sabata, ens apunta, amb un somriure: “Era com una osteòpata d'ara”).

Ara bé, de remeis se'n feien a totes les cases: si estaves constipat i et costava respirar, per destapar els pulmons es feien bafs amb un remei fet de flor de saüc. La meua mare en feia un amb oli d'avet. També es feien remeis fent bullir pells d'escurçons... (4)

JOSEP CARRERES: Jo crec que no és el Ballet de Déu, sinó de l'Adéu (és a dir, és un ball de comiat, potser de comiat de solter o soltera).

Es ballava a les fontades, però el ball per excel·lència es feia a la plaça de Sant Joan i la música, molt bonica, es fa servir també com a ball de Gegants

a La Patum (5). De petits en cantàvem la lletra, que començava dient: “L'Apol·loni i l'Agnès jugaven a collir trufos. L'Apol·loni i l'Agnès, a veure qui en collia més...”.

JORDI MASSANES: Jo, el ballet de Déu, també recordo haver-lo vist ballar, a més de la Gasolana i el Peretà, a la Gasolana i el Tatxa i també al Gilet (en Gil Ribera); li dèiem el Gilet perquè era fill del Sr. Gil.

En tot cas, el meu primer record d'Els Elois és ajudant el meu pare. En el taller de la família, que era a Cal Siller, arranjàvem els guarniments i sobretot fèiem xalms (coixí o pell posats a tall de bast sobre l'esquena d'un animal), és a dir, les selles per als cavalls, matxos i ases. També entapissàvem els bancs de les tartanes i els carros. Quan van arribar els vehicles de motor, ens vàrem haver de reinventar i aleshores entapissàvem els bancs dels camions i dels cotxes.

A casa meua, per tradició familiar, érem més d'Elois que de Patum: era la Festa Major. Després de la Passada, anàvem a missa i després al Ballet de Déu i a la Corrida i la Fontada. A la nit, si n'hi havia, també anàvem al ball. A la meua família tots tenim la ferradura i les màximes distincions.

JAUME FARGUELL: Jo vaig arribar a Berga quan tenia 4 anys i vaig veure Els Elois, per primera vegada, davant de Cal Tomàs Xato, a Cal Barons. Em varen impressionar molt, sobretot pel nombre de cavalls i matxos guarnits i per la solemnitat. No recordo que aleshores es tirés aigua pels carrers, almenys a les cavalleries més institucionals: el banderer, el tabaler, els administradors, etc. Era molt solemne,

però, és clar, aleshores Berga era plena de carros i d'animals de tir. El meu avi mateix, que li deien “el Cotxero” i va morir el 1910, tenia un cotxe molt bonic tirat per un cavall. Anaven de Graugés a Barcelona.

RAMONA PONS: Els meus primers records són la Passada del diumenge, la Corrida que es feia a Fumanya i després que anàvem a dinar a la Font Negra. Tot Berga hi anava. De la Corrida recordo el Saleta, que sempre tenia algun cavall bo i solia guanyar. El Saleta treballava a casa meua, amb els meus tiets. Feia de bover (pastor de bous i el que guarda el bestiar). Nosaltres teníem una era on guardàvem els ramats quan baixaven de la muntanya...

JOSEP CUBERES: Jo n'estava molt, del meu avi (Benet Cuberes i Calonge). Quan varen començar a arribar el cotxes, l'avi em deia que per anar de Berga a Borredà hi anava més ràpid amb la tartana, sobretot si era un cas de necessitat, com portar un metge per a algun malalt. El primer que em ve a la memòria pensant en Els Elois és l'avi i com aquest va saber acordar un tracte amb el Tinent Coronel de la caserna militar i va aconseguir la cessió gratuïta d'animals i de soldats per a la festa, que es va respectar sempre fins al tancament de la caserna l'any 1992.

Eren temps en què els tractes es tancaven donant-se la mà. Sobretot a les fires, als mercats, entre gent de la pagesia o del tràfic d'animals, quan el venedor i el comprador s'estrenyien la mà es considerava un tracte tancat. Si algú després se'n desdeia, per exemple, per una oferta millor, se'l considerava un home sense paraula. Un home valia el que valia la seva paraula...

ELS ELOIS HAN ANAT EVOLUCIONANT: DE SER LA SECULAR FESTA DELS TRAGINERS, I DE GAIREBÉ TOTS ELS ARTESANS, S'HA TRANSFORMAT, EN EL TRANCURS DEL SEGLE XX, EN LA FESTA DE L'AIGUA. PERÒ, COM VA COMENÇAR AQUESTA TRADICIÓ? QUAN, COM I PER QUÈ ES VA COMENÇAR A TIRAR AIGUA DES DELS BALCONS?

TONI VILÀ: Quan érem petits es tirava aigua només des de la plaça de Sant Pere. El rector beneïa amb aigua consagrada genets i animals. Aleshores, el sagristà i els de la Junta d'Els Elois tiraven algunes galledades a cor què vols. Aquest ruixat abundós es va convertir en una moda esperada pels genets que venien de la plaça de Santa Magdalena, després de menjar coca i beure barreja; és a dir, baixaven acolorats, bons i alegrets. Aleshores va néixer el costum de cridar "aigua" quan arribaven a les escales de l'església...

Atès que tothom s'ho passava bé, espontàniament es varen començar a tirar tupins d'aigua des dels balcons i la naixent tradició es va consolidar.

JOSEP CASELLES: Cal tenir en compte que quan es va començar a tirar aigua des dels balcons es feia amb tupins,

perquè l'aigua encara no arribava a totes les cases. Era un bé preuat. L'aigua s'havia d'anar a buscar a les fonts...

JOAN SABATA: Abans de la guerra, és a dir, abans de la cessió i de la incorporació dels animals de la caserna, a la Passada hi anaven bàsicament rucs. Els cavalls eren reservats per al Tabaler, el Banderer i els administradors. En aquests no se'ls tirava aigua, perquè no se'ls fessin malbé els guarniments. Els ruquets anaven guarnits amb flors, plomalls i amb gales cosolanes. També feien molt bonic.

JORDI MASSANES: Del meu record sempre s'ha tirat aigua, però el Gil no deixava tirar aigua als guarniments ni tampoc a la bandera, que és la bandera més antiga que tenim a Berga i alhora era la bandera de molts gremis...

JOSEP CUBERES: Cal tenir en compte que, des de sempre, també es tirava aigua no només als muls de la caserna i als soldats que els acompanyaven (els atzemblers), sinó també al Tinent Coronel, que anava vestit de gala i feia de Banderer.

El meu avi els havia explicat, molt hàbilment, que no s'havien de molestar perquè els deixessin ben amarats, ans al contrari: que els veïns calessin el Tinent Coronel i tota la tropa era se-

nyal d'estimació. Com més molls, més estimats!

D'aquesta manera, cada cop que arribava un tinent coronel nou a la caserna de Berga, es trobava els informes favorables dels seus antecessors i acceptava de bon grat cedir les cavalleries, els soldats i fer de Banderer a la Festa d'Els Elois. També ens trobàvem amb una ordre favorable i sempre en vigor signada pel General de la Divisió. (6)

EN RELACIÓ AMB LA PASSADA, QUÈ HA CANVIAT? I PEL QUE FA A LA CORRIDA, PER QUÈ S'HA PERDUT?

TONI VILÀ: Del meu record, la Corrida es feia a Fumanya i el "Goia" de Puigreig, que era un criador de cavalls i tenia bons genets, guanyava molts anys. Aleshores, en la meua infantesa, era molt espectacular. No teníem televisió, ni cinema, ni molt menys Internet... la Corrida era emocionant.

JOSEP CARRERES: La Corrida es va acabar com a conseqüència lògica de la progressiva disminució de les cavalleries i de les continuades regulacions. Les curses de cavalls ja no es podien fer a qualsevol lloc, calia que es garantissin unes condicions de seguretat per a genets, animals i públic.

JAUME FARGUELL: En relació amb la Passada, haig de dir que jo, com a alcalde i aquell any com a Banderer, vaig tenir una fortíssima impressió quan, davant de la Barcelonesa, em van abocar una galleda d'aigua des d'un balcó que em va enxampar de ple. L'aigua em va amarar des dels cabells fins als dits dels peus, i el soldat que m'guan-

tava el cavall va proferir l'improperi més sonor que he sentit mai...

JORDI ISACH: A la Passada també hi anaven carros, que passaven pel carrer Balmes, per l'Hospital Vell i fins a l'església de Sant Pere, on eren beneïts... Abans de la guerra, els animals que anaven a la Passada eren els de Berga i els de les cases de pagès de la contrada. Després de la guerra, pràcticament només hi anaven els de la caserna militar, i ara els hem d'anar a buscar qui sap on... Els cotxes han mort els animals.

JOSEP CUBERES: Doncs cal tenir en compte que, en l'actualitat, la festa s'ha anat civilitzant d'horaris, perquè si revisem el programa del 1947 ens informa que, fins aleshores, la Passada del diumenge s'iniciava a les 5 del matí, a les 7 h es feia la benedicció a la plaça de Sant Pere, a les 8 h hi havia la Corrida als "40 pilans", a les 9.30 h l'Ofici Solemne i a les 12.30 h el Ballet de Déu.

A partir de les 17 h, a la tarda, les fontades (“Fiesta Campestre”, en deia el programa) i a les 20 h, Ball de Nit. A partir de 1948, la gran notícia és que la Passada, en comptes de començar a les 5 h, comença a les 7 h.

També cal dir que, a la Passada del disabte, els genets portaven atxes enceses que, a més de fer llum, feien molt bonic. Lògicament, aquest costum va anar canviant fins a desaparèixer amb l’arribada i la millora de l’enllumenat públic, entre d’altres.

A la passada, però, tant la de la nit com la de l’endemà al matí, no hi anaven només cavalls, matxos, muls i ruquets, sinó que també hi anaven carros i caruatges guarnits i plens de quitxalla...

SERAFINA VILÀ: Era una altra vida. Eren uns altres horaris. Cal tenir en compte que la gent, poc avesada a l’electricitat, feia encara unes jornades que anaven “de sol a sol”. A més de la tradició de “l’horari de pagès”, també podien tenir alguna influència els horaris de torn de les fàbriques i de la mineria. La gent estava avesada a llevar-se de matí i anar a dormir aviat. Eren generacions de dia.

JOAN SABATA: Doncs jo, de la Corrida, recordo en Joan Aspacs i en Busquets, que tenien alguna euga maca. Quan la Corrida es feia als 40 pilans, primer corrien els rucs, després els cavalls i les eugues. En Saleta també hi feia córrer cavalls seus.

JORDI MASSANES: Aquells anys dels 40 pilans, jo participava en l’organització de la “Corrida”. De primer corrien els rucs, després matxos, després eugues i cavalls i després dones... Les dones corrien al final a peu, sense muntar cap cavalleria. Com s’ha d’entendre? No ho sé, potser era per fer broma, però a saber... Potser ho feien perquè eren les primeres “feministes” de l’època. Estic parlant dels anys quaranta del segle passat...

En relació amb les passades, tant la de nit (el dia abans) com la de dia, als carrers hi havia llambordes, per tant, els cavalls s’aguantaven més bé, els genets portaven atxes i quan arribaven a les places feien el Tirabol. Aquest costum jo el recordo a la plaça de Cal Passasserres (on engegaven la Passada), a la plaça de la Creu, a la plaça de Sant Joan, a Cal Pusquies (plaça de Santa Magdalena), a la plaça de Sant Pere i, finalment, a la plaça de les Fonts i a la plaça de Sant Joan. La Patum ha copiat molt d’Els Elois. (7)

A LA FESTA D’ELS ELOIS, LES DONES SEMPRE HAN TINGUT UNA PARTICIPACIÓ I UN PROTAGONISME EQUIPARABLE AL DELS HOMES?

JOSEP CASELLES: Jo crec que no. Com a mostra, dir-te que la meua dona (Conxita Miró i Alsina) i jo vàrem ser administradors d’Els Elois l’any 1960. (8)

Els administradors anàvem enfilats dalt del cavall, per contra no hi havia el costum que s’hi enfilessin les administradores...

TONI VILÀ: A la postguerra i anys enllà, les dones no eren ben vistes ni a La Patum, ni als Elois, ni als Pastorets. Era una discriminació de l’època de la Dictadura. Per fer de Ple, a les dones les vestien d’amagat. No fou fins entrats els anys 60 del segle passat que hi va haver un primer salt de Maces de Lluïment saltat enterament per dones, un dijous de Corpus a la plaça de Sant Pere.

JOSEP FREIXA: Jo recordo el Josep Vilalta (també li deien el Rondí o bé el Milet), que tenia una veu molt prima i havia fet els papers de Vella i de Verge Maria als Pastorets del Pitarrà al Patronat, perquè no es volia que les dones fessin teatre. Imagina’t si no era ridícul!

RAMONA PONS: A part de les administradores, no era ben vist que les noies anessin a la Festa d’Els Elois, perquè el bestiar era una cosa d’homes. Era una festa molt relacionada amb les feines que es feien i, per tant, hi anaven, sobretot, els homes i el bestiar.

Jo, a l’any 1954, vaig fer d’Administradora improvisada. Fou la primera vegada que vaig participar activament a la festa. (9)

JORDI MASSANES: El que passa és que estava molt mal vist que una dona s’enfilés dalt d’un cavall o d’un matxo i, fins i tot, d’un ruc, i ho fes com els homes, és a dir, amb les cames obertes. Per aquesta raó, a Cal Siller, és a dir, al nostre taller, fèiem xalmes (cadires) per a dones, de tal manera que les administradores, per exemple, un cop acomodades dalt del cavall els penjaven les cames per un costat. Aquest costum va perdurar fins i tot amb les bicicletes i quan van arribar els vehicles de motor. Les dones, a la primeria, no conduïen motos i, per tant, anaven al seient de darrere i assegudes de costat.

JOSEP CUBERES: La Junta Conservadora d’Els Elois, des del meu record, o almenys des que jo la presideixo (1974), mai no ha donat indicacions, i molt menys ha posat límits, perquè les dones s’enfilin a les cavalleries d’una determinada manera. El nombre de nenes i nens que hi participen és més o menys com en el cas dels homes. També hi ha noies que han fet de banderes. Certament, i sortosament, es conserven encara algunes selles laterals que poden fer servir les noies que van amb vestits tradicionals o bé que participen com a núvia en la representació de la Boda Típica de l’Alt Berguedà. En l’actualitat, aquestes selles s’empren més per raons històriques, estètiques i tradicionals, però, sortosament, els valors han canviat. Avui, les noies, com els nois, poden participar i gaudir de la festa de la mateixa manera. La festa és de totes i tots i per a totes i tots.

COM VEIEU EL FUTUR DELS ELOIS?

JOSEP FREIXA: Els Elois i La Patum, després de la guerra i durant una bona colla d'anys, varen passar per temps difícils. Potser encara més La Patum que Els Elois.

Hem de tenir en compte que gràcies a la tenacitat de pocs berguedans totes dues festes varen sobreviure.

Jo recordo, en el cas d'Els Elois, la família Cuberes, en Massanes, en Gil Ribera, el Saleta, el Tort, el Segovia... En el cas de La Patum, els germans Sobrevies (en Joan i en Pep), l'Amadeu, el Retén, el Tanyà, el Cesc, el Pere de Ca la Mula... Alguns anys, no trobaven prou gent ni per fer d'administradors, ni per anar a dalt d'un ruc, ni per fer de Ple a La Patum.

A les persones que saltaven de Ple, quan no se'n trobaven prous, el cap de colla sempre els va guardar un Salt. Era una forma d'agraïment, però també de preservar la fidelitat. Aquests patumaires eren una garantia que es podria fer

La Patum l'any vinent.

Recordo també que l'any 1953, a l'hora de començar el Passacarrers de dissabte de Corpus, a la plaça de Sant Pere no hi havia prou geganters per endur-se'n els dos gegants vells. (10)

Per tant, en les generacions actuals veig molta il·lusió, moltes ganes i molta gent que vol participar en totes dues festes. Això em fa ser optimista. Ara bé, a aquestes festes se les ha d'ajudar de veritat, sinó els pot passar com a les processons de Corpus, que vagin llanguint fins que es deixin de fer.

Mossèn Armengou era antiprocessons —jo aleshores era un escolà de la seva escolania—: deia que la Processó era el Carnaval de l'Església... Entre d'altres, perquè els de les comparses de La Patum anaven a la Processó fumant i amb la bota... Això, ja us ho podeu imaginar, tal i com era el Mossèn Armengou, no ho tolerava gens bé.

SERAFINA VILÀ: Jo veig il·lusió per part dels infants d'anar a dalt d'un ruc i de les famílies d'acompanyar-los-hi. A les famílies berguedanes que tenen fills i nets petits els fa molta il·lusió de portar-los-hi, i també agrada molt als joves. Els Elois és una festa molt berguedana que no hauríem de deixar perdre...

TONI VILÀ: Jo crec que Els Elois sobreviuran per la inèrcia de la festa i perquè la festa agrada i és participativa. Torna a ser, com La Patum, una mostra de veritable teatre popular. Res no és artificial. Hi ha els genets que, per tradició, criden demanant aigua i hi ha la gent des dels balcons que, per la mateixa tradició, participen tirant aigua.

De vegades, hi ha poblacions que s'inventen les tradicions. Nosaltres, a Berga, no hem d'inventar res, només hem de saber protegir les que tenim.

JOSEP CARRERES: Jo no soc tan optimista. És veritat que La Patum va passar per una crisi de participació en els anys 50 del segle passat. Recordo molt especialment la de l'any 1953, en què no hi havia gent per portar els Gegants, però tampoc per les Maces i les Guites. Una festa, encara que sigui secular, pot acabar en un moment. Com a conseqüència, per exemple, d'un succés tràgic, d'unes normatives que en transformin l'essència, d'una massificació, en el cas de La Patum, que la desvirtuï.

La caiguda de la religiositat, per exemple, s'inicia quan s'acaben les processons de Corpus i de Setmana Santa. Des d'aleshores, el descens de la religiositat popular ha estat un fet progressiu. Fins que va arribar l'Estat laic que, a més, el va accentuar.

Els Elois han sobreviscut fins ara per-

què han sabut transformar-se d'una festa gremial a la Festa de l'Aigua, però què passarà si la sequera persisteix i no es permet llançar aigua des dels balcons?

JAUME FARGUELL: Jo els veig futur des d'aquest canvi de concepte i també des de saber fer front a les adversitats. És evident que el primer contratemps és la manca de cavalleries i la necessària recerca que cal fer cada any, per tal de trobar-ne i de portar-les a Berga. També la sequera és un gran perill per a la festa i crec que també caldrà trobar una resposta adequada a un determinat moviment "animalista" que pot entendre que no es garanteix un tracte prou respectuós cap als animals que hi participen.

Certament, festes reculades com la Corrida de Puig-reig, els Tres Tombs, la dels Tonis, la nostra d'Els Elois, etc., hauran de saber trobar respostes a les noves exigències dels temps.

SERAFINA VILÀ: Doncs potser estaria bé que deixéssim d'anar a buscar cavalls i ruquets i aprenuéssim a remullar la gent sense animals.

JOAN SABATA: Els Elois no aniran a més perquè els animals s'han acabat. Els "animalistes" amenacen la festa, però haurem de saber trobar solucions. Per què no es poden fer cavallets de fibra de vidre? Per què no fem un concurs, com a la festa del Carnestoltes, per fer carros i carrosses divertides?

Aquest any, per La Patum, s'ha hagut de fer un curset per aprendre a saltar de Ple i per fer d'acompanyant. Se sortegen salts per fer de Ple i fins i tot d'Àngel. Qui ho hauria dit en generacions anteriors?

JORDI MASSANES: La Festa està “apuradíssima”. Si no es pot tirar aigua, la festa és morta.

D'altra banda, caldria pensar en els cavalls, que no els va bé caminar sobre les rajoles del carrer Major o les del Barri Vell, perquè rellisquen. S'hauria de redefinir la Passada i protegir més bé tot el trajecte, com es fa a la plaça de Sant Pere, en el tram des de Cal Quim Serra fins a la bodega.

Substituir les llambordes per aquests rajols moderns, a més que no sempre ha millorat l'estètica (potser excepte al carrer Major), també ha transformat l'estabilitat del sòl, que ara és més relliscós, sobretot si ha plogut o està moll...

Des de l'inici de la Democràcia, els ajuntaments conformats a Berga (uns més que d'altres) sempre els he vist poc interessats a ajudar una festa tan important i tan berguedana com Els Elois.

Hauríem de tenir un Centre d'Interpretació d'Els Elois i potenciar la festa,

però hem de recordar que, en l'actualitat, tot i que La Patum, segons la UNESCO, és Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat, encara no tenim a Berga un Museu de la Patum!

MARGARITA SÁNCHEZ DE MASSANES: Al jovent, les famílies i els nens petits els agraden molt Els Elois. La Patum Xica és una llavor de patumaires, però també ha ajudat que la Patum Grossa balli més bé. Els Elois també haurien de tenir uns Elois Xics, però ens calen els animals? A La Patum tenim, per exemple, quatre Nanos i tota la plaça balla amb entusiasme. També es podrien fer Els Elois amb cavalls de cartró. Els infants estarien tant o més encantats i la festa podria reinventar-se, com ha passat amb el Carnestoltes. Cal recordar que a Berga, durant el Franquisme, el Carnaval pràcticament havia desaparegut.

RAMONA PONS: Jo també soc positiva. Tenim un jovent molt maco i està molt arrelat. No sé què passarà, però segur que sabran trobar alternatives...

EPÍLEG PER JORDI ROYO I ISACH

Adverteixen les sàvies i els savis consultats que totes dues festes, Elois i Patum, estan en perill. La Patum podria morir d'èxit i els Elois d'inanició. En relació amb La Patum, es formulen preguntes com ara:

- És l'actual exèrcit de mossos d'esquadra, de policies locals, de guàrdia civil i de cossos de seguretat privats qui ha de protegir les essències de La Patum?
- Són les normatives europees, espanyoles i catalanes, algunes d'elles incompatibles amb la Festa, com la que adverteix que “hi ha d'haver una distància de dos metres entre el fuet i la persona”, les que garantiran els Salts de Plens o salvaran la Patum Xica?
- La seguretat passa perquè en la migrada placeta on es vesteixen els Plens s'hi entaforin dues ambulàncies, un cotxe de bombers i un contenidor per guardar els fuets, tots ells vehicles i fòtils de considerables dimensions que amb prou feines deixen espai als Plens i als seus acompanyants i que poden acabar foragitant amics i família d'aquest espai tan patumaire?

En relació amb Els Elois, es formulen també reflexions i preguntes punyents:

- Els Elois han estat per a Berga una festa tan antiga i tan o més important que La Patum al llarg de la història, però a La Patum se la va proposar per tal que la UNESCO la declarés festa patrimoni oral i immaterial de la Humanitat. Per què? Perquè estava en un moment històric ascendent!
- Per contra, Els Elois mai ningú no els ha proposat. Per què? Perquè amb la progressiva desaparició dels animals, anaven de baixa!
- Això és motiu perquè les distintes conselleries de Cultura de la Generalitat i els respectius ajuntaments democràtics des de l'any 1979 pràcticament hagin abandonat Els Elois a la seva sort? S'ha patrocinat i finançat festes de nova creació, com per exemple la Feria de Abril de Catalunya, on gairebé tots els partits polítics hi van a pidolar vots, però alhora s'ha negat el pa i la sal a festes centenàries d'arreu del país que, entre d'altres, han contribuït, tant en temps de dictadures com en temps de democràcia, a salvar la tradició, la identitat i el patrimoni cultural dels Països Catalans.

Els Elois poden desaparèixer, no per manca de fortaleza cultural, ni de participació popular, sinó per la impossibilitat de fer front a tantes adversitats: manca de cavalleries, sequera, el moviment “animalista”, el poc interès supramunicipal (Generalitat de Catalunya, Diputació de Barcelona, Consell Comarcal), el migrat finançament municipal...

Per contra, Els Elois, en aquest procés de transformació, iniciat majoritàriament a la segona meitat del segle XX (11), podrien continuar evolucionant: les sàvies i els savis consultats, alguns ens aporten, per exemple, que Els Elois podrien perfectament sobreviure sense el concurs dels animals; que si la sequera persisteix i es consolida, en comptes d'aigua es podria tirar confeti, serpentines i estelets de paper des dels balcons; que es podrien dissenyar carros i tartanes, amb traccions no contaminants que fossin el goig d'infants, famílies i joves, etc.

El criteri de selecció de les persones entrevistades fou, a més del seu inqüestionable berguedanisme, que haguessin superat, majoritàriament i àmpliament, les vuit dècades de vida.

I aquesta ha estat la sorpresa: elles i ells, àvies i avis venerables, ens han omplert de reflexions i d'idees innovadores! I és que els elois i els patumaires de veritat, com els vells rockers, són eternament joves...

Visca Sant Eloi!

NOTES I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1. Martí Ribera, J. ATSA. 1935-1985. Ed. Companyia General d'Auto Transports S.A. Berga, 1985.
2. Guitart, J. La vida berguedana dels anys 50 i 60. Record i evocacions. La Patumaire Edicions. Berga, 2012.
3. Nota: "Curar l'espatllat". Era una pràctica molt estesa que realitzaven "curanderos" i "remeiers" en general. Es tractava d'un guariment que duïen a terme mitjançant un massatge i diverses suspensions dels pacients des de les axil·les. Aquests "malalts" solien presentar símptomes imprecisos com ara molèsties posturals, pèrdua de gana, esternuts reiterats, aprimament...
4. Nota: El senyor Joan Sabata ens mostra alguns remeis que havia fet la seva mare i que ell encara empra en l'actualitat (vegeu fotografia).
5. Nota: La música del Ballet de Déu (o de l'Adéu) consta de dues parts: la primera en compàs ternari i la segona és el rebatut. Aquesta característica és típica dels balls de Gegants i Nanos de La Patum. Vegeu Mariona Caselles i Mendieta. "La música i els seus músics". Programa Festa d'Els Elois 2015.
6. Nota: L'any 2017 vàrem poder entrevistar diversos militars que havien tingut càrrecs de comandament a la caserna de Berga, entre d'altres l'aleshores Tinent Coronel, l'Im Sr. Ignacio Quesada Molina, que corroborà la versió que ens relata en Josep Cuberes. Vegeu Guillem Royo i Magrané, Jordi Royo i Isach. "Els Elois en època de la caserna militar. 1939-1992". Programa Festa d'Els Elois 2017.
7. Nota: Aquestes expressions d'en Jordi Massanes —"Fer el Tirabol", "les atxes enceses", "Foc i Tirabol"— deixen entreveure les relacions que s'endevinen entre totes dues festes (Elois i Patum) i com Els Elois han pogut influir i, fins i tot, deixar un llegat a La Patum, entre d'altres, el mateix Tirabol, idea que va ser desenvolupada per Jordi Royo i Isach a "Els Elois: la gran festa oblidada". Programa Festa d'Els Elois 2006.
8. Costa, M.D.; Farràs, J. Corpus Berguedà i Administradors 1619-1987. Ed. Jaume Farràs i Àmbit de Recerques del Berguedà. Berga, 1987.
9. A la fotografia "Administradors i administradores" de l'any 1954, hi trobareu: homes (d'esquerra a dreta), Joan Casals, Lluís Gassó, Lluís Call (el Banderer), Joan Ferrer i Joan Alsina; dones (d'esquerra a dreta), Ramona Pons, M. Carme Peix, Rosina Fígols i M. Dolors Casals. Vegeu Josep Deseuras i Vilanova. La vida en gris. Fotografies de Berga (1953-1994), Bifidus Produccions, col. Aquí Berguedà, núm. 1. Berga, 2018.
10. Cap als anys 80 del segle passat, un diumenge de Corpus, a La Patum dels pobres, en Joan Ferrer i Gasol (el Joan de Cal Ros) ens va explicar que aquell any (1953), en veure el Gegant Vell sol i parat a les portes de l'Ajuntament per manca de geganters, es va encomanar de la seva tristesa i, ell tot sol, se'l va carregar a les espatlles i se'l va endur fins a atrapar el Passacarrers...
11. Jordi Royo i Isach: "Els Elois de Berga: la gran festa de l'aigua". Enciclopèdia de la Cultura Popular de Catalunya. Tradicionari. Volum 5. El calendari festiu. Joan Soler i Amigó (dir). Ed. Enciclopèdia Catalana, 2008.

**PROGRAMA
D'ACTES
D'ELS ELOIS
2023**

DISSABTE, 22 DE JULIOL

10.00 -

11.30 h. TALLER DE TRAGINERS

**Espai antic SES Serra de Noet (c. del
Programari Lliure)**

De caràcter didàctic i demostratiu, és d'assistència obligatòria pels infants (menors de fins a 12 anys, que muntaran els rucs) i els adults (majors d'edat, que acompanyaran els infants a peu) que desitgin participar en les passades de dissabte a la tarda i de diumenge al matí.

Inscripcions a través del web de l'Ajuntament de Berga i de manera presencial a l'Oficina d'Atenció a la Ciutadania (OAC) de l'Ajuntament de Berga, fins al 20 de juliol.

#ELSELOIS23

12.00 h. ANUNCIAMENT DE LA FESTA

El tabaler, acompanyat per la formació musical Entrompats Band, farà la tradicional **PASSADA** per anunciar l'inici de la festa d'Els Elois.

Inici davant la Residència de Sant Bernabé i finalització a la Plaça de les Fonts.

17.30 h. RECOLLIDA DELS RUCS

**Espai antic SES Serra de Noet (c. del
Programari Lliure)**

Per als infants (menors de fins a 12 anys) i els adults acompanyants (majors d'edat), que hagin realitzat el TALLER DE TRAGINERS el mateix dissabte al matí. L'adult acompanyant serà el responsable de l'animal fins a retornar-lo al lloc de recollida.

19.00 h. PASSADA I TIRABOU a la plaça de la Creu (*)

El tabaler, la banderera, les administradores i els administradors, acompanyats per la Cobla Ciutat de Berga, iniciaran la passada a l'Hostal del Bou (Passasserres).

20.30 h. Escenificació teatral 'EL RAPTE DE LA NÚVIA'

**Al llarg del carrer de la Ciutat
Col·labora: Agrupació Teatral La Farsa**

**21.30 h. AUDICIÓ DE SARDANES a càrrec de la Cobla
Pirineu**

**Plaça de Viladomat
Col·labora: Colla Sardanista Cim d'Estela**

(*) RECORREGUT

Hostal del Bou
Pg. dels Abeuradors

C. del Bruc

C. del Comte Oliba

C. de Pío Baroja

Pl. de la Font del Ros

C. d'Aurora Bertrana

Ctra. de Sant Fruitós

C. del Roser

Pl. de la Creu

Pl. de Sant Joan

C. de la Ciutat

C. dels Àngels

C. de Buxadé

C. Borredà

Pl. de Santa Magdalena

C. de Buxadé

C. Harmonia

C. de Mn. Espelt

Pg. de la Indústria

Rda. Moreta

Pl. de la Creu

C. del Roser

DIUMENGE, 23 DE JULIOL

07.00 h. **RECOLLIDA DELS RUCS**

Espai antic SES Serra de Noet (c. del Programari Lliure)

Per als infants (menors de fins a 12 anys) i els adults acompanyants (majors d'edat), que hagin realitzat el Taller de traginers el mateix dissabte al matí. L'adult acompanyant serà el responsable de l'animal fins a retornar-lo al lloc de recollida.

09.00 h. **PASSADA (*) Inici a la Font del Ros**

10.00 h. **BENEDICCIÓ DELS ANIMALS**

Plaça de Sant Pere

Seguidament, tirabous i esmorzar de coca, xocolata i barreja.

11.30 h. **MISSA**

Església de Sant Francesc

Cantada per la Coral Queralta en honor a Sant Eloi, amb l'assistència del gremi, autoritats, banderera, administradores i administradors.

11.30 h. **BODA TÍPICA DE L'ALT BERGUEDÀ**

El padrí acompanyarà el nuvi des de l'antiga casa Bartrina (Pl. de la Creu) a l'Església de Sant Francesc. A continuació, anirà a buscar la núvia a Ca l'Andreu Borrás (c. de Marcel·lí Buxadé) i es dirigiran al temple amb l'acompanyament dels Entrompats Band.

Durant la missa, es repartiran els tradicionals panellets.

En acabar, la comitiva es dirigirà a la Plaça de Sant Joan, pel Vall de Codós (actual Ronda de Queralta), on es dansarà el Ballet de Déu (o de l'Adéu).

Col·labora: Agrupació Teatral La Farsa.

13.00 h. **ACTE DE LLIURAMENT DE LES FERRADURES**

Sala de sessions de l'Ajuntament de Berga

19.00 h. **BALL POPULAR amb Orgue de gats**

Plaça de Viladomat

En cas de pluja, el ball s'ajornarà.

#ELSELOIS23

(*) **RECORREGUT**

Pl. de la Font del Ros

C. de Pío Baroja

C. del Comte Oliba

C. del Roser

C. de la Ciutat

C. dels Àngels

C. de Buxadé

C. de Borredà

C. de la Pietat

Pl. de Santa Magdalena

C. de Buxadé

Pl. de Sant Pere

ADMINISTRADORS I ADMINISTRADORES 2023

Daniel Duran Sotomayor
Berta Medina Perarnau

Ramon Fígols Escarré
Cristina Soler Manubens

Jordi Moya Casas
Judit Yuste Cabra

Jordi Parera Orriols
Elisabet Macià Espelt

TABALER

Liam Cuberas Gallego

BANDERERA

Aida Mora Barra

La Junta Conservadora d'Els Elois ha decidit atorgar la ferradura del gremi a:

ARGENT / BANDERER 2022

Ivan Sánchez Rodríguez

BRONZE / ADMINISTRADORS I ADMINISTRADORES 2022

Ferran Sabata Amado
Judit Balaguer Madrid

Estanislao Triviño Tort
Margarita Font Solé

Josep Cunill Canals
Carme Cuartielles Arévalo

Joaquim Muñoz Martorell
Raquel González Pijoan

BRONZE

Família Arisó-Rodríguez
Elisabet Casals Linares
Jan Cervera Peycasat
Mar Civil Safont

Eva Corominas Armengou
Rosa Medina Perarnau
Laia Tor Perarnau
Joan Zamora Casals

RECOMANACIONS DURANT LA FESTA D'ELS ELOIS

• Atesa la situació actual de sequera i tenint en compte que el municipi de Berga està inclòs en l'estat d'excepcionalitat per sequera hidrològica, s'apel·la al sentit comú de la ciutadania i ES DEMANA UN ÚS MOLT MODERAT DE L'AIGUA durant la passada del diumenge al matí. S'insta a la ciutadania a NO fer ús de cap tipus de mànega NI instal·lar cap piscina al llarg del recorregut.

• Els infants (menors de fins a 12 anys) i els adults acompanyants (majors d'edat), que realitzin el 'Taller de traginers' (dissabte 22 de juliol a partir

de les 10 h), podran recollir els rucs a la zona habilitada abans de l'inici de les passades de dissabte i de diumenge (vegeu el programa de la festa). L'adult acompanyant serà el responsable de l'animal fins a retornar-lo al mateix lloc de recollida (antic espai del SES Serra de Noet, carrer del Programari Lliure).

• No tireu en cap cas aigua directament a la cara dels animals. Així mateix, si observeu qualsevol conducta inadequada envers els animals, advertiu la persona.

La festa d'Els Elois es podrà seguir en directe per la Televisió del Berguedà i per primera vegada per La Xarxa + a tot el món gràcies a la cobertura de Televisió del Berguedà. El diumenge 23 de juliol, a partir de les 11.45 h, s'emetrà un programa especial en directe des de la plaça de Sant Joan, on es podran veure les imatges de les passades, la boda típica i, al migdia, el Ballet de Déu. El programa estarà conduït pel periodista Èric Calderer i acompanyat d'un/a historiador/a de referència.

ORGANITZA:

Ajuntament
de Berga

JUNTA
CONSERVADORA
D'ELS ELOIS

COL·LABORA:

